

ДІЄСЛОВО В СИСТЕМІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Ірина ДІЛАЙ

кандидат філологічних наук, доцент,

докторант кафедри англійської філології

Львівського національного університету імені Івана Франка

вул. Університетська, 1, м. Львів

ORCID: 0000-0001-9626-290X

iryna.dilay@lnu.edu.ua

У статті розглянуто теоретичні основи розробки системної моделі англійського дієслова на підґрунті сучасних принципів системного аналізу та функційної граматики. Визначення системи мови як структурно-функційної єдності відкриває нові перспективи для дослідження мовних одиниць, зокрема дієслів, у контексті їх функціонування. Актуальність теми зумовлена потребою в інтеграції структурних та функційних аспектів у вивченні мови, що забезпечує глибше розуміння потенціалу значення та його реалізації.

Представлено сучасне трактування системи у науці. Екстрапольовано загальнонауковий системний підхід до розуміння системи мови. Проаналізовано поняття мовної системи від класичного структуралізму Фердинанда де Соссюра до сучасних концепцій функційної та когнітивної лінгвістики (М.А.К. Геллідей, Р. Ленекер та ін.). Обґрунтовано необхідність врахування таких системних принципів, як взаємозв'язок елементів, багатоплановість, багатовимірність, ієрархічність та динамічність. Розглянуто різні підходи до аналізу дієслова, зокрема через призму когнітивної лінгвістики та теорії конструкцій.

Наголошено на важливості інтеграції контекстуальних чинників у системний підхід до мови, що дозволяє створити комплексну модель дієслова з відображенням його функціонування. Модель включає аналіз лексико-семантичних, граматичних, прагматичних та дискурсних характеристик дієслова. Висвітлюється принцип емергентності, що визначає нові властивості системи, які виникають із взаємодії її елементів між собою та з середовищем.

Пропонований холістичний підхід до англійського дієслова уможливорює розробку методології моделювання ментального портрету дієслова англійської мови як фіксованого в часі та просторі динамічного конструкту, що відображає потенціал значення англійського дієслова та визначає механізми його реалізації та актуалізації. Оскільки в теоретичну основу моделі закладне сучасне трактування системи мови, яке суголосне з трактуванням системи в теорії інформації, результати заявленого дієслівного моделювання матимуть прикладне значення для систем обробки мовної інформації.

Ключові слова: *англійська мова, дієслово, емергентність, система мови, структура, текст, функція.*

THE VERB IN THE ENGLISH LANGUAGE SYSTEM

Iryna DILAI

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Doctoral Student at the Department of English Philology*

Ivan Franko National University of Lviv

1 Universytetska Str., Lviv

ORCID: 0000-0001-9626-290X

iryna.dilay@lnu.edu.com

The article deals with the theoretical framework for the development of a systemic model of the English verb based on the modern principles of systems analysis and functional grammar. The definition of the language system as a structural and functional unity opens up new prospects for the study of linguistic units, in particular verbs, in the context of their functioning. The relevance of the topic is due to the need to integrate structural and functional aspects in the study of language, which provides a deeper understanding of the meaning potential and its realization.

The modern interpretation of the system in science is presented. The general scientific systematic approach is extrapolated to the understanding of the language system. The concept of the language system is analyzed, starting with the classical structuralism of Ferdinand de Saussure to the modern concepts of functional and cognitive linguistics (M.A.K. Halliday, R. Langacker, etc.). The necessity of taking into account such systemic principles as the interrelation of elements, complexity, multidimensionality, hierarchicality, and dynamism is substantiated. Different approaches to the analysis of the verb are considered, in particular through the prism of cognitive linguistics and construction grammar.

The importance of the integration of contextual factors into a systematic approach to language is emphasized, which allows constructing a comprehensive model of the verb, reflecting its functioning. The model includes the analysis of lexical-semantic, grammatical, pragmatic, and discourse characteristics of the verb. The principle of emergence, which defines new properties of a system that arise from the interaction of its elements with one another and with the environment, is highlighted.

The proposed holistic approach to the English verb enables the development of a methodology for modeling the mental portrait of the English verb as a dynamic construct fixed in time and space, which reflects the potential of the English verb meaning and determines the mechanisms of its realization and actualization. Since the theoretical framework for the model is based on the modern interpretation of the language system, which is consistent with the interpretation of the system in information theory, the results of the proposed verb modeling will have practical implications for language information processing systems.

Key words: *the English language, verb, emergence, language system, structure, text, function.*

Постановка проблеми. Визначення значущості одиниць та категорій у системі мови – одна з ключових дослідницьких проблем. У сучасній лінгвістиці відбувається ревізія самого поняття системи, відхід від її виключно структуралістського трактування як ідеалізованої абстрактної впорядкованої сутності до врахування функції елементів системи у середовищі (кон(тексті)). Розуміння мовної системи як структурно-функційної єдності взаємозв'язаних складників, невід'ємної від середовища побутування, відкриває нові перспективи дослідження потенціалу значення та його актуалізації. Магістральною теоретичною основою такого дослідження є системно-функційна граматики М.А.К. Геллідея [1]. Проте схожі погляди зустрічаємо й у представників когнітивної лінгвістики, які пропагують узуально базовані теорії значення [2; 3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Системний підхід у лінгвістиці пов'язуємо зі структуралістами. Фердинанд де Соссюр у «Курсі загальної лінгвістики» (1916) розглядав мову як систему знаків, де значення формується відносно внутрішніх зв'язків між ними [4]. Такий ізоляціоністський погляд на мову як систему в собі тривалий час розвивався та підтримувався в лінгвістиці. Проте сучасні розвідки знаходять і в концепції Ф. де Соссюра ознаки функціоналізму та антропоцентризму: «Поряд із загальним об'єктом мовознавства – *langage* – вирізняє ще три його структурні функції – *langue, parole* і *discours (le discursif)*, з яких перша стосується потенційного аспекту мовної діяльності, а дві інші – її актуально-процесуального аспекту» [5, с. 405]. Сама ж мова (*langage*) позначає «вид досвідної семіотичної діяльності, антропологічну функцію людини, функційно-прагматичне поєднання мови й мовлення» [5, с. 405].

Поняття системи у науці та системного аналізу як комплексної об'єктивної методології розвинулося у 30-і роки ХХ ст. Основою для вивчення систем є ізоморфізм (аналогія) процесів, що протікають у системах різних типів. Загальна теорія систем сформульована Л. фон Берталанфі в 40-х роках ХХ ст., її предметом був пошук універсальних закономірностей об'єктів складної організації. Л. фон Берталанфі визначав систему як сукупність елементів, що знаходяться у певних відношеннях один з одним і з середовищем [6]. Зв'язок системи із середовищем знаходимо і у працях видатного українського академіка В.І. Вернадського, який під системою розумів сукупність різних функційних одиниць (біологічних, людських, інформаційних тощо), які пов'язані з середовищем і слугують для досягнення певної загальної мети [7].

Системний підхід у ХХ столітті відкрив нові можливості для дослідження мови, зокрема став стимулом для розвитку генеративної граматики, а також вплинув на розвиток комп'ютерної обробки природної мови. Ноам Хомський, зокрема, вважав, що мова має внутрішню структуру, що дозволяє людині створювати нескінченну кількість речень [8].

У сучасному трактуванні мова – система, яка, окрім структури, має певну цілеспрямованість – функцію. Як зазначив Дж. Ліч, правильний підхід до мови є одночасно формалістичним та функціональним [9]. Теорія функційної граматики,

запропонована британським лінгвістом М.А.К. Геллідеєм, розглядає мову як засіб вираження функцій в комунікації. М.А.К. Геллідей виділяє три такі основні метафункції: ідеєтвірну, текстотвірну та міжособистісну [1]. Побутування мовних одиниць у середовищі мовлення підпорядковане низці чинників інтралінгвального та екстралінгвального характеру. Мовна система в такому розумінні мислиться як відкрита динамічна сутність, у якій діють механізми внутрішнього впорядкування. На думку М.А.К. Геллідея, система мови – це потенціал значення [1, с. 48]. Системні одиниці актуалізуються, реалізуються у мовленні відповідно до правил граматики (поверхневого синтагматичного впорядкування), тягнучи за собою увесь шлейф парадигматичних зав'язків. У функційній граматиці центральним поняттям є проблема вибору оптимальних мовних одиниць (засобів) з набору потенційних задля реалізації конкретної функції.

Мета статті – теоретично обґрунтувати модель системного аналізу дієслова англійської мови, керуючись системними принципами взаємозв'язку, багатоплановості, багатовимірності, ієрархічності, різнопорядковості та динамічності з урахуванням функційного підходу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Системно-функційна лінгвістика відстоює зв'язок мовної системи з середовищем функціонування одиниць, контекстом, позамовною дійсністю. Отже, з метою з'ясування місця дієслова чи будь-якого іншого класу слів та конкретних мовних одиниць у системі мови варто дати визначення поняттю системи, яке взято за основу.

Система – це множина одиниць та елементів, які взаємодіють і утворюють єдине ціле з метою виконання певної функції [10]. Відповідно, система мови – це структурно-функційна цілісна єдність множини взаємозв'язаних між собою елементів – мовних одиниць.

Дієслово в системі мови розглядаємо у сукупності його системно-функційних особливостей і невідривно від середовища побутування (контексту), прототипним втіленням якого є шаблони вживання та на дещо вищому рівні абстракції дієслівні конструкції. З іншого боку, найвищим рівнем системної абстракції вважаємо, погоджуючись з М.А.К. Геллідеєм, рівень семантики [1, с. 42], який пов'язаний з когніцією. Таке бачення дає холістичне уявлення про місце дієслова у системі мови з урахуванням його комунікативної спрямованості, дає змогу створити об'єктивну модель опису дієслова, яка ґрунтується на обробці значного масиву корпусних даних про природне вживання. Система в такому випадку є не ідеалізованою статичною моделлю, у центрі якої перебувають усталені мовні норми, а такою, що постійно підживлюється зовнішніми чинниками, пов'язаними із соціальною інтеракцією, узусом, є динамічною, гнучкою, флюїдною, в якій, окрім норм, є місце потенційним новотворенням та в якій діють закони конкуренції за аналогією із біологічними системами.

Взаємозв'язок системних елементів визначається парадигматичними, синтагматичними й епідигматичними відношеннями всередині системи, але також залежить від зовнішніх чинників. Реляційна теорія значення лягла в основу тезауруса

WordNet [11], автори якого, опираючись головню на лексико-семантичні парадигматичні зв'язки, намагались змоделювати мережеву структуру ментального лексикону носіїв англійської мови. Мережева локалізація лексичних одиниць у цьому тезаурусі, в якому враховано полісемію та подано контексти вживання для кожного синсету (синонімічного ряду), має безумовну цінність для сучасних прикладних завдань з обробки природної мови, але такий підхід відкидає статику.

Багатоплановість дослідження дієслова передбачає вивчення різних характеристик дієслова – лексико-семантичних, граматичних, прагматичних, дискурсних. Таке холистичне бачення дієслова не лише як частини мови з набором категорійних морфолого-синтаксичних ознак, а й смислотвірного центру, який регламентує структуру висловлення та оповіді, можливе, якщо систему мови розглядати як структурно-функційне ціле.

Принцип багатовимірності у представленні системи спонукає до врахування мовної варіативності, яка продиктована онтологічними категоріями часу та простору. Так, варіативність дієслова в діахронії та синхронії (у різних жанрах, регістрах, діалектах) є обов'язковим компонентом його системного опису, який вимагає переосмислення поняття мовної норми.

Кожна система є сукупністю певних частин та елементів. Особливістю системи є те, що внаслідок об'єднання декількох елементів і утворення системи з'являються нові властивості, яких не має жоден елемент до створення системи. Цю динамічну властивість системи називають емергентністю [12]. Емергентність (від англ. *emergent* – «несподіване виникнення») визначає, що властивості системи не зводяться до властивостей елементів, з яких вона складається. Такими емергентними структурами у мові вважаємо конструкції (зокрема, дієслівні), які функціонують як одне ціле, наприклад англійські фразові дієслова. Конструкції в сучасній лінгвістиці визначають як сполучення форми та функції (*form-function pairings*) [3]. Емергентні конструкції в англійській мові позначають двома термінами: *emerging* – сталі структури, які з'являються в дискурсі, та *emergent* – тимчасові, адаптивні структури, утворенні в процесі спілкування в реальному часі [13]. Загальне тяжіння англійської мови до шаблонності та оформлення чітких граматичних конструкцій є проявом аналітизму. Емергентність системи може характеризувати ступінь організованості системи. Що більше характеристики системи відрізняються від характеристик елементів, з яких вона утворена, то більш організованою є система. Таким чином, емергентні конструкції є природним результатом тяжіння системи мови до впорядкованості.

Мовна система побудована за ієрархічним принципом. Зростання рівня системної ієрархії неминуче супроводжується спрощенням (спеціалізацією) підсистем нижнього рівня. Це положення є наслідком теореми Е. Шредингера, згідно з якою система живиться інформацією з навколишнього середовища. Для кожного вищого рівня таким середовищем є підсистеми нижніх рівнів. У такий спосіб система отримує інформацію ззовні, з навколишнього середовища. Прикладом є дієслівні гіпонімічні (тропонімічні) зв'язки, де кожне наступне дієслово

в ендоцентричному ряді має конкретніше значення, а кінцевими тропонімами нерідко виступають вузькозначні дієслова-терміни: *act, move* (“perform an action”, “work out or perform (an action)”): “think before you *act*”; “We must *move* quickly” ← *interact* (“act together or towards others or with others”): “He should *interact* more with his colleagues” ← *communicate, intercommunicate* (“transmit thoughts or feelings”) “He *communicated* his anxieties to the psychiatrist” ← *inform* (“impart knowledge of some fact, state of affairs, or event to”) “I *informed* him of his rights” ← *explain, explicate* (“make plain and comprehensible”) “He *explained* the laws of physics to his students” ← *rede, interpret* (“give an interpretation or explanation to”) *gloss, comment, annotate* (provide interlinear explanations for words or phrases) ← “He *annotated* on what his teacher had written” [14] ← *annotate* (“to add a description or piece of information to data, for example a label saying whether a word is a noun, a verb, etc.”): “After the corpus was collected we *annotated* it” [15].

Саме через ієрархію підпорядкованих рівнів система отримує інформацію ззовні, з середовища (мовна система – з контексту). У когнітивній лінгвістиці розвинулась думка про те, що ієрархічна (вертикальна) структура – це функція [16, с. 263]. Саме складніша вертикальна організація системи мови відповідає ієрархічній організації людської когнітивної системи [17]. За Р. Ленекером, функція полягає у прагматичному виборі мовних засобів задля реалізації певної цілі, тому, намагаючись описати структуру на всіх рівнях концептуальної організації, ми описуємо їх функцію [2, с. 17]. Структури вищого рівня формують зв’язки на основі своїх емергентних властивостей. Р. Ленекер вживає термін «групування» (*grouping*) для позначення структур вищого рівня. Отже, система – це набір елементів, які виконують певну функцію [2, с. 28]. Елементи системи Р. Ленекер називає експонентами. Експоненти взаємно пригнічувані, тобто перебувають в опозиції: якщо один активується, інший пригнічується. Таким чином, система виступає моделлю категоризації з точки зору функційних, зовнішніх чинників. Р. Ленекер пропонує модель системи, у якій структура та функція «нерозривні як дві сторони монети», та стверджує, що структура ніколи не є незалежною від її функцій [2, с. 24].

На думку Р. Ленекера, засадничим поняттям мовної організації є база, яка позначає її концептуальну основу [2]. База – це відправний пункт референції, прототип. Дієслово належить до базових граматичних категорій, що мають концептуально-семантичне підґрунтя, а не структурне. Тобто дієслово профілює процес, який розгортається в часі [2].

Принцип різнопорядковості полягає у тому, що різні ієрархічні рівні системи породжують закономірності різного порядку.

Функційний підхід до системи, який визнає її цілеспрямованість, уможлиблює сприйняття тексту як системи. Зокрема, Р. Інгарден визначає літературний твір як інтенційний об’єкт, який також має ієрархічну структуру, що включає рівні (*strata*) звуків (фонетичний), значень, схематизацій та ментально репрезентованих цілей [18].

Найґрунтовніша теорія, яка зв'язує систему мови з текстом, – це теорія системно-функційної граматики. Згідно з нею, якщо мова є ресурсом для створення значення, текст є процесом створення значення в контексті [1]. Структура кожної одиниці – органічна конфігурація, кожна частина якої має характерну функцію. У СФГ окремі одиниці можуть утворювати комплекси, повторювані послідовності, які функціонують як цілісна частина [1, с. 22]. Структура є синтагматичним впорядкуванням у мові, її композиційним аспектом, внутрішньою організацією. В основі структури відношення «X є частиною Y» лежить поняття рангу [1, с. 22]. Система – парадигматичне впорядкування мови, тобто парадигматичний клас як набір альтернатив утворює систему. Система базується на відношенні «X є видом Y», понятті витонченості (*delicacy*) [1, с. 23]. Текст є продуктом вибору з великої мережі систем – системної мережі [1, с. 23]. Кожна система – кожен момент вибору – сприяє формуванню структури. Коли ми аналізуємо текст, ми показуємо функціональну організацію його структури, ми показуємо, які здійснено вибори значення. Реалізація системних виборів можлива тому, що мова є стратифікованою системою, складається з різних рівнів, страт. План змісту має дві страти – лексико-граматичну та семантичну. План вираження складається з фонетики та фонології. Такий підхід уможливує трактування дієслова як лексико-граматичної одиниці, якій відведене певне місце у лексико-граматичному континуумі. Отже, окремі дієслова через витонченість семантики тяжіють до лексичних одиниць (т. з. повнозначні (лексичні) дієслова), інші тяжіють до граматики (наприклад, допоміжні дієслова), ще інші займають проміжне місце у лексико-граматичному континуумі (широкозначні дієслова на зразок *make, get, take*).

Найвищою стратою в мові є семантика, що позначає взаємодію між контекстом та лексико-граматикою. М.А.К. Геллідей започаткував екологічну концепцію мови. Екологічна теорія мови М.А.К. Геллідея полягає у трактуванні мови в межах середовища значень (семіотичного габітату) [1, с. 32]. Таке бачення запозичено в антрополога Б. Маліновського (20-і роки ХХ ст.) спочатку Дж.Р. Фіртом [19], а потім і представниками системно-функційної лінгвістики. Базовою одиницею семантики вважається текст – функціонування мови у контексті, приклад (*instance*) семантичної системи [1, с. 43]. Система – це потенціал значення, який лежить поза текстом [1, с. 48]. З розгортанням тексту з'являються шаблони, які взаємодіють з іншими шаблонами у тексті, раніше вибраними для цього тексту з потенціалу значення. Саме так у тексті утворюється значення. Цей процес називають логогенезом [1, с. 63].

Усі наведені вище теорії мовної системи не суперечать, а повністю відповідають визначенню системи в теорії інформації, в якій величиною, що характеризує систему, є пропускна здатність утвореного завдяки її ієрархічній будові інформаційного каналу. Текст як потік інформації є джерелом інформації, яка структурується в шаблони різного рівня, передаючись на вищі рівні абстракції та організовуючись у систему.

Висновки й перспективи подальшого дослідження. Викладені теоретичні передумови побудови системної моделі англійського дієслова обґрунтовують

необхідність врахування розуміння системи як структурно-функційної єдності, в основі якої закладені принципи взаємозв'язку елементів, багатоплановості, багатовимірності, ієрархічності, різнопорядковості та динамічності, що підкріплюється об'єктивною текстовою інформацією. Таке холістичне бачення уможливорює конструювання ментального портрету дієслова англійської мови, фіксованого в часі та просторі, що відображає потенціал значення англійського дієслова та визначає механізми його реалізації та актуалізації.

Перспективи подальших розробок в цьому напрямі вбачаємо в імплементації розглянутих теоретичних передумов, розробці ефективної методології побудови системних моделей як окремих дієслів англійської мови, так і дієслова як лексико-граматичного класу в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Halliday M.A.K., Matthiessen C. *Halliday's Introduction to Functional Grammar* (4th ed.). Oxon : Routledge, 2014. 808 p.
2. Langacker R.W. *Nominal Structure in Cognitive Grammar. The Lublin Lectures*. Lublin : Maria Curie-Skłodowska University Press, 2016. 188 p.
3. Goldberg A.E. *Explain me this: Creativity, Competition, and the Partial Productivity of Constructions*. Princeton / Oxford : Princeton University Press, 2019. 195 p.
4. Сосюр Ф. де. Курс загальної лінгвістики / перекл. з франц. А. Корнійчук, Т. Тищенко. Київ : Основи, 1998. 324 с.
5. Просяник О.П. Наукова концепція Ф. де Сосюра: досвід реінтерпретації : дис. ... докт. філол. наук : 10.02.15. Київ, 2018. 515 с.
6. Bertalanffy L. von, *General System Theory – A Critical Review. General Systems*. 1962. Vol. VII. P. 1–20.
7. Вибрані наукові праці академіка В.І. Вернадського. Т. 8 : Праці з історії, філософії та організації науки / ред. Б.Є. Патон, Б.А. Маліцький ; уклад. А.С. Литвинко. Київ : Фенікс, 2012. 658 с.
8. Chomsky N. *Language and Mind* (3rd ed.). Cambridge University Press, 2006. 206 p.
9. Leech G. *Principles of Pragmatics*. London : Routledge, 1983. 284 p.
10. Skyttner L. *General Systems Theory: An Introduction*. Macmillan Press, 1996. 290 p.
11. *WorNet: An Electronic Lexical Database* / ed. by C. Fellbaum. The MIT Press, 1998. 423 p.
12. Mufwene S.S. *The Emergence of Complexity in Language: An Evolutionary Perspective. Complexity Perspectives on Language, Communication and Society. Understanding Complex Systems* / ed. by À. Massip-Bonet, A. Bastardas-Boada. Berlin, Heidelberg : Springer, 2013. P. 197–218.
13. Auer P., Pfänder S. *Constructions: Emerging and Emergent*. Berlin, Boston : Walter de Gruyter, 2011. 331 p.
14. *WorNet Search – 3.1*. URL: <http://wordnetweb.princeton.edu/perl/webwn>.
15. *Cambridge Dictionary*. URL: <https://dictionary.cambridge.org/>.
16. Evans V., Bergen B.K., Zinken J. *The cognitive linguistics enterprise: an overview. The Cognitive Linguistics Reader* / ed. by V. Evans, J. Zinken. London : Equinox, 2007. P. 263–266.

17. Evans V., Green M. *Cognitive Linguistics: An Introduction*. Edinburgh : Edinburgh University Press, 2006. 830 p.
18. Ingarden R. *The Cognition of the Literary Work of Art*. Evanston : Northwestern University Press, 1973. 436 p.
19. Firth J.R. *Papers in Linguistics, 1934–1951*. Oxford University Press, 1957. XII, 233 p.

REFERENCES

1. Halliday, M.A.K., & Christian M.I.M. Matthiessen. (2014). *Halliday's Introduction to Functional Grammar*. Routledge (4th ed.).
2. Langacker, R.W. (2016). *Nominal structure in Cognitive Grammar: The Lublin lectures*. Maria Curie-Sklodowska University Press.
3. Goldberg, A.E. (2019). *Explain me this: creativity, competition, and the partial productivity of constructions*. Princeton University Press.
4. Sosyur F. de (1998). *Kurs zahal'noyi lingvistyky [Course in General Linguistics] / perekl. z francz. A. Kornijchuk, T. Tyshchenko [trans. from French]*. Kyiv: Osnovy. [in Ukrainian].
5. Prosyanyk, O.P. (2018). *Naukova koncepciya F. de Sossyura: dosvid reinterpretaciyi [The scientific conception of F. de Saussure: reinterpretation experience] [Dissertation]*. [in Ukrainian].
6. von Bertalanffy, L. (1962). General System Theory – A Critical Review. *General Systems*, VII, 1–20.
7. Paton, B. Ye. et al. (Eds.). (2012). *Vybrani naukovi praci akademika V. I. Vernadskoho [Chosen works by academician V. I. Vernadskyi]*. Vol. 8 : Praci z istoriyi, filosofiyi ta organizaciyi nauky [Works in history, philosophy and science organization]. Kyiv : Feniks. [in Ukrainian].
8. Chomsky, N. (2006). *Language and Mind*. Cambridge University Press.
9. Leech, G.N. (1983). *Principles of pragmatics*. Routledge.
10. Skvrtner, L. (1996). *General Systems Theory: An Introduction*. Macmillan Press.
11. Fellbaum, C. (1998). *WordNet : an electronic lexical database*. MIT Press.
12. Mufwene, S.S. (2013). The Emergence of Complexity in Language: An Evolutionary Perspective. In À. Massip-Bonet & A. Bastardas-Boada (Eds.), *Complexity Perspectives on Language, Communication and Society. Understanding Complex System* (pp. 197–218). Springer.
13. Auer, P., & Pfänder, S. (2011). *Constructions: emerging and emergent*. Walter de Gruyter.
14. *WorNet Search – 3.1*. Retrieved from <http://wordnetweb.princeton.edu/perl/webwn>.
15. *Cambridge Dictionary*. Retrieved from <https://dictionary.cambridge.org/>.
16. Evans, V., Bergen, B.K., & Zinken, J. (2007). The cognitive linguistics enterprise: an overview 2007. P. 263–266. In V. Evans & J. Zinken (Eds.), *The Cognitive Linguistics Reader* (pp. 263–266.). Equinox.
17. Evans, V., & Green, M. (2006). *Cognitive Linguistics: An Introduction*. Edinburgh University Press.
18. Ingarden, R. (1973). *The cognition of the literary work of art*. Northwestern University Press.
19. Firth, J. R. (1957). *Papers in Linguistics, 1934-1951*. Oxford University Press.